

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno.

Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni; za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 25. julija 1905.

C. Kr. poštne hran. št. 864.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Zadruga: Denarna naročila. Zvezina skupščina. Delniška stavbinska družba Union* v Ljubljani. Naše lesotrstvo. Pregled. Denarni prometi in bilance. Gospodarsko berilo: Krava Liska in njena gospodinja. Upljiv napoje (pijače) na mleko. Koliko dobička donša perutninarstvo. Zelod, dobra hrana za perutnino. Spomini z II poučnega potovanja kranjskih kmetovalcev. Vprašanja in odgovori. Razpis službe tajnika. Razglasi.

ZADRUGA.

Denarna naročila.

Denarna naročila, koja dobimo predpoldne, izvršimo takoj — še isti dan; denarna naročila koja dobimo pa popoldne, moremo izvršiti še le drugi dan.

Na to se naj blagovolijo vse naše članice pri naročevanju denarja ozirati.

Zvezina skupščina.

Naše zadružništvo napreduje; trdnimi koraki bliža se zmirom bolj svojim velikanskim gospodarskim ciljem; že danes je moč, ki se ne more prezeti, naj tudi pristaši starokopitnih gospodarskih odnošajev in privrženci še mogočnega a krutega kapitalizma — zaprejo vse svoje oči — in jezno proklinjajo gospodarsko delo, ki si je zbralo za svoje glavno načelo „samopomoč“ in ki ne polni žepov pojedinim srečnim prebrisancem, temveč koristi vsem — celemu narodu.

Take le misli so nas navdajale na zadnji zvezini skupščini, ki se je vršila dne 27. junija 1905 v prostorih krasnega novega hotela „Union“ v Ljubljani.

Predsedoval je zvezin načelnik vlč. gosp. dr. Krek.

Zapisnikar: Uradni vodja gosp. Rožman.

V iskrenih besedah pozdravlja predsednik vse zbrane zadrugarje, ki so prihiteli s celega avstrijskega slovanskega juga v naš zadružni parlament.

Ker se je skupščina pravilno sklicala v „Narodnem Gospodarju“ z dne 10. junija 1905, št. 11 in je sklepna, ker je od 244 zvezinih zadrug, ki

imajo skupno 823 glasov — pravilno zastopanih 114 zadrug s 422 glasovi, otvarja vlč. gosp. predsednik zborovanje in se preide na sledeči dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnji zvezini skupščini.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo o reviziji, koje je izvršila pri zvezi „Splošna zveza“ na Dunaju.
4. Potrjenje letnega računa in bilance za l. 1904.
5. Volitev 5 članov zvezinega odbora.
6. Volitev nadzorstva.
7. Poročilo o revizijah, koje je izvršila zveza pri svojih članicah.
8. Prememba pravil.
9. Slučajnosti.

Ad 1.

Zapisnik o zadnji zvezini skupščini, ki se je vršila dne 14. julija 1904, se prečita in soglasno odobri.

Ad 2. Poročilo načelstva.

V imenu načelstva poroča predsednik vlč. gosp. dr. Krek.

Z veseljem konstatuje, da so porodne bolečine našega zadružništva že prenehale, da so težave od strani zadružnih lajikov zmirom manjše in so pričeli tudi že nasprotniki zadružništva trezneje in mirneje soditi.

Zadružništvo je glavni pripomoček za gospodarsko rešitev naroda.

Da pa more zadružništvo uspešno delovati, mora imeti centralizacijo in to je zveza.

V tem oziru smo že mnogo na boljem, ker zginjajo predsodki onih, ki pač niso spoznali našega delovanja, a sedaj uvidevajo, da je naše delo čisto gospodarsko — brez vseh ozirov na jedno ali drugo stran — uvideva se pa tudi zmirom bolj potreba tesne združitve vsega našega združništva, kar se kaže narbolj v tem, da število v „Zadružni zvezi“ včlanjenih zadrug lepo raste.

Koncem leta 1903 imela je „Zadružna zveza“ 193 zadrug i. s. 118 posojilnic in 75 drugih zadrug, koncem leta 1904 bilo je pa v naši zvezi včlanjenih 224 zadrug i. s. 131 posojilnic in 93 drugih zadrug, a danes je pri nas že 244 zadrug in se bo to število do konca leta 1905 še zdatno povečalo.

„Zadružna zveza“ sama se je v letu 1904 popolnoma reorganizirala, kar je povzročilo mnogo dela tembolj, ker so se nam delale od vseh mogočih strani ovire, ki so pa vse premagane in se je reorganizacija popolnoma srečno izvršila.

Poročevalec pojasni Zvezino delovanje in povdarja posebno nekatere panoge n. pr.:

ustanavljanje novih zadrug, pri čem je zveza sodelovala po članih svojega načelstva in po svojem uradništvu; zveza preskrbi skoraj vsa dela ustanovitve, sestavo potrebnih vlog, nabavo vseh potrebnih knjig in tiskovin, blagajn itd. upeljava v poslovanje, — da pričetni kredit itd.; ako se namerava ustanoviti kje kaka zadruga, se naj obrnejo dotičniki karna Zadružno zvezo; denarna sporavnava se je hitro razvila in tudi hitro udomačila; denarni promet denarne sporavnave same znašal je v l. 1904 čez 20 milijonov kron, v letošnjem letu znaša pa do danes tudi že do 15 milijonov kron;

blagovno poslovanje se je v letu 1904 opustilo in je isto prevzela „Gospodarska Zveza“; naša zveza pridržala si je tiskovine itd. in se vsa naročila točno izvršujejo;

zvezina pisarna premaguje ogromno delo, saj je sprejela Zveza že letos t. j. v ne celo šestih mesecih raznih 5072 dopisov, ki se morajo vsi rešiti: zvezino knjigovodstvo daje tudi mnogo dela, kakor tudi urejevanje in upravišтво „Narodnega Gospodarja“; število zvezinih uradnikov bi se moralo znatno pomnožiti;

revizija zadrug vrši se z vso strogostjo in temeljito; o tem se bo poročalo pri 7. točki dnevnega reda; omejuje se toraj poročevalec na konstatiranje splošnega izida i. s. pravi, da je denarno poslovanje, kakor tudi blagovno poslovanje zvezinih zadrug — popolnoma redno; našle so se po največ napake formalnega značaja, a tudi te se bodo odpravile.

Gosp. predsednik zaključuje svoje poročilo: Kdor trezno sodi naše delo, ki smo ga prevzeli na zadružnem polji našega juga, vidi, da je naše delo uspešno.

Vodi nas zaupanje v moč našega ljudstva; kdor tega nima, ne more imeti z ljudstvom stika, in kdor nima z ljudstvom stika, ne umeva več ljudske duše; pri zadružnem delu smo pa v vednem stiku z ljudstvom, in smo našli v tem ljudstvu, kojemu se je že odrekala vsaka zmožnost, mnogo talentov in mnogo požrtvovalnosti; — čim več takih mož pokažemo nasprotnikom zadružništva — in pa tudi vladi itd. — tem prej bo zmagala na našem jugu zadružna misel.

Poročilo načelstva se soglasno odobri.

(Se nadaljuje)

Delniška stavbinska družba »Union« v Ljubljani

priposlala je vsem slovenskim posojilnicam sledeči poziv:

Stopili smo Slovenci v zadnjem času v novo dobo naglega gospodarskega razvoja. Naša zemlja postaja vedno dragocenejša, in gotovo je, da se bo kmalo tuji kapital še v večji meri vrgel na ustanovitev raznih podjetij v naši deželi. — Slovenci se še nismo organizirali za večja podjetja, dokler se ni ustanovila „Delniška stavbinska družba „Union“ v Ljubljani“, katera ima namen mobilizirati v Slovencih kapital, da se ustanove razna plodonosna podjetja v Ljubljani in po deželi. Posameznik je preslab, da bi se skušal na tem polju; toda ako združujemo sistematično naš kapital, ter na ta način razdelimo bremena, je ni sile na svetu, ki bi s tako organizacijo zamogla konkurirati.

Začetek za skupno delo je storjen. — Naši denarni zavodi se krasno razvijajo in imajo že dovolj rezervnega zaklada, ki se leto za letom množi. — Denarni zavodi temelje pa le na hipotekarnem in osebnem kreditu. — Kmaloboj pa čas nastopil, ko bo ta kredit izčrpan, in misliti se bo moralo na drugi način investiranja denarja. To so spoznali v vseh kulturno-naprednih državah, kakor v Švici, Belgiji, Holandskem, Francoskem, Nemškem, Angleškem, kjer se snujejo polagoma akcijske družbe, da te prevzamejo razna podjetja. — Ta zadružna organizacija kapitala je edina prava pot investiranja, ker podjetja postanejo na ta način v pravem pomenu besede last naroda. — Slovenci smo kakor rekoč do sedaj na tem polju gospodarske organizacije spali. — Zbudili smo se pa vendar, in postavili kot dokaz naše gospodarske zavednosti krasno stavbo hôtela „Union“, ki se bo v kratkem otvoril. — Podjetje temelji na zadružni organizaciji in je last sto in sto delničarjev.

Delo moramo nadaljevati. — V to svrho pa potrebujemo denarja. — Naši denarni zavodi se prav lahko s svojim rezervnim fondom udeležujejo izdanih emisij delnic družbe „Union“. S tem, da investirajo svoj rezervni kapital v podjetja, ustvarimo si nov vir dohodkov, in postanejo lastniki raznih podjetij, ki so dobro premišljeni in se morajo obrestovati. — Če se poleg naših denarnih zavodov še zavedni Slovenci

udeležujejo subskribcije, lahko v kratkem velikansko napredujemo.

Zastopniki raznih posojilnic so na občnem zboru „Zadružne Zveze“ letos živahno pritrjevali tej ideji združnega delovanja na tem polju našega narodno-gospodarskega razvoja. Zaradi tega se trdno nadejamo, da se bo vdeležila slavna hranilnica in posojilnica emisij delnic „Union“ ter prevzela za sedaj od izdane III. emisije po svoji zmožnosti delnice. — Delnica se glasi na 500 kron, in je vplačati do 20. septembra 1905.

Z ozirom, da le v skupnem delu, v skupni združni organizaciji je uspeh osiguran, obračamo se s temi vrsticami na naše denarne zavode. Priloženo izjavo blagovolite poslati podpisnemu predsedniku družbe „Union“.

V Ljubljani, meseca julija 1905.

Za upravni svet „Union“

Dr. V. Gregorič, predsednik.

Priobčujemo ta poziv dobesedno in opozarjamo na razglas v inseratnem delu, s kojim se razpisuje subskribcija na že III. emisijo delnic.

Naše članice, ki bi naložile del svojih rezervnih zakladov v delnice „Union“, dobé tudi pri nas tozadevna pojasnila.

Naše lesotrstvo.

Naša slovenska domovina je večinoma bolj gorata ali vsaj gričasta. Vsled tega so pa tudinjeni pridelki primerni legi krajev. Tako bi lahko trdil, da blizo dve tretjini našega ljudstva zalaga z življem narbolj — gozd. Narbolj velja ta sodba za Gorenjsko na Kranjskem in za Pohorje na Štajerskem. Ondi so viri — pravi zaklad in ponos domovine — od katerih se črpa vsaj življenje, če tudi ne popolni blagostan ljudstva.

V narlepšem jabolku se najraje zaredi črv. Kar se tiče našega pridelovanja z lesom, pa se je takoj v začetku njega razvitka ugnjezdil črv, kateri se sedaj kaj oblastno šopiri in ima že skoraj vse pod seboj. Mislim namreč na našo pohorsko trgovino z lesom, katero je večinoma spravil pod svoje „krilo“ znani žid, oziroma družba bratov H. v Dobravi (Kotori ob Dravi.) Pred kacimi 30. leti se je namreč ondi v družbi nekega bogataša ugnjezdil oča te družine, katera sedaj razpolaga z — milijoni in je postala tako mogočna, da narekuje ceno vsem lesnim pridelkom ob Dravi. To pa nam daje nekaj misliti.

Ali naj bode lepi kos naše domovine koj in čedalje bolj materijelno odvisen od jedne židovske tvrdke? To vprašanje je tako vroče, da pri vsem premišljevanju ne najdem pomoči brez posredovanja — vlade. Pri njej je bila, je in morda še bode krivda, da naše lesotrstvo tako hira, ker mu ni odprla ali vsaj podpirala poti v inozemstvo.

Evo nekaj dokazov? Prvič zavira našo trgovino sploh, kakor še lesotrstvo posebej, predraga vožnina na železnicah. Pomislimo, da od voza 10.000 kg velja na dolžino blizo 60 kilometrov že okoli 32 kron to pa ni malenkost. Seveda se še lahko s tem podraži blago, ali pa trgovec kmet — obupa.

Drugič pa se ravno radi tega in tudi naše malomarnosti naše ljudstvo premalo spoznava med seboj. Nobenega znanja, nobene zaupnosti jeden do drugega. In tako naposled visimo na vratu — tujca, dostikrat oderuha! Temu smo pa mi sami krivi: Ali nimamo morda sami sredstev in pomočkov, da bi se med seboj spoznavali? Li ne znamo vsaj čitati in pisati? Ali raje zaupamo tujcu nego lastnemu bratu?

Ta vprašanja bi brez greha lahko našteval malomarnosti našega ljudstva, samo Bog dal, da bi kaj izdalo!

In kako vsemu temu pomagati? V prvo naj stori vlada svojo dolžnost, ako ima še sploh skrb za ljudstvo. Po pravih veščakih naj se bi preučilo, kod je boljša pot naše trgovine v inozemstvu? Nato bi oskrbela zagotovljene tvrdke odjemalcev in istotako zagotovljene cene. Pod temi pogoji se bi naša lesna trgovina kmalo poživila.

Obljube same ne napravijo družega, nego razprtijo. Za izgled v kratkem: V koledarju Mohorjeve družbe bil je iz Aleksandrije spis o draginji lesa ondi. Na to besedo je potoval nek pohorski mladenci v Aleksandrijo v Afriki, pa se je prepričal, da ni bilo vse tako, kot se je čitalo. Se pač razmere spreminjajo, kakor pri nas tako tudi drugod, posebno še pri pridelkih. Narnižjo ceno ima vedno in povsod ubogi kmet.

V tej reči nam bi narložje in izdatno mogla pomagati vlada z sredstvi, prej omenjenimi: 1. Znižana vožnina, 2. pa pot in garancijo v inozemstvo. Brez teh pogojev se pa naše lesotrstvo ne more razvijati.

Ali sedaj smo, dragi rojaki, na vrsti tudi mi! Ne skrivajmo svojih grehov pred svojim lastnim pragom, kar je le nam samim narbolj v škodo! Držimo se najprej gesla: Svoji k svojim.

Spoznavajmo se med seboj, kar se najlože zgodi s zadrugami. Raztreseno je naše ljudstvo itak že v pet dežel, kaj naj bi jo še združilo? Gotovo nič družega, nego bratska ljubav in vzajemnost. Pod tem praporom naj živimo in pod njim tudi — umrjemo.

Glede mogočih zadrug naj bi se žrtvovali vplivni možje v vseh krajih slovenske zemlje! Na našo vlado pa naj bi uplivali v naznačenem vzajemno vsi slovenski in še drugi poslanci. Skratka: Poučujmo se od zgoraj navzdol, pa dajmo se učiti tudi od spodaj navzgor, da bode delo vzajemno, ker le v slogi je prava moč!

Pohorski.

P R E G L E D

poslovanja hranilnic in posojilnic na podlagi vposlanih mesečnih izkazov za mesec maj 1905.

I m e	Prejemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Baderna ?															
Baška	61534	64	59904	87	121439	51	38222	95	19485	66	9660	—	2830	64	149
Beram	5738	78	6989	20	12727	98	329	—	1095	54	3958	88	4597	14	109
Blagovica	5986	46	7540	70	13527	16	3476	88	1825	79	4110	—	—	—	161
Bled za blejski kot . . . ?															
Bloke	17904	38	16337	15	34241	53	4960	—	7452	54	8635	—	9320	—	319
Boh. Bistrica	30729	05	26220	20	56949	62	26627	27	10245	51	340	—	3086	—	66
Borovnica	9911	38	18571	76	38074	23	6696	—	8655	87	2392	—	1161	—	256
Buzet ?															
Cerklje ?															
Cerknica	33130	46	23736	12	56867	28	14226	97	16040	90	7050	—	3 78	20	508
Col	26908	35	26344	36	53252	71	15240	—	240	—	14100	—	—	—	49
Češnjica	7104	46	7957	90	15062	36	3267	—	4386	90	3500	—	660	—	166
Čermošnice ?															
Čatež	9160	97	9015	33	18176	30	3884	—	2780	—	3180	—	—	—	79
Črni vrh	20686	06	18827	—	39513	06	15157	80	9904	85	2520	—	1696	—	178
D. M. v Polju	3992	64	2347	16	6339	80	715	—	1357	50	980	—	2803	—	28
Dobropolje	23805	29	32789	31	56594	60	13142	72	18224	74	13535	—	6548	—	+6
Dubrovnik	44188	32	43449	49	87637	81	14860	01	5509	22	6232	—	7972	—	427
Dobrunje ?															
Dolsko	2937	96	2901	70	5839	66	1680	—	300	—	1400	—	—	—	17
Domžale	19302	39	18005	55	37307	94	8335	82	2784	28	11110	—	2250	—	189
Draga	4404	28	4403	67	8807	95	2540	—	1817	27	1200	—	1120	—	36
Frankolovo	6560	24	4889	68	11449	92	1049	78	1188	47	1864	—	268	—	164
Fara pri Kostelu	4456	—	3723	—	8179	—	100	—	2702	—	1000	—	—	—	43
Gojzd	1198	32	1261	26	2459	58	990	—	728	95	520	—	50	—	52
Gore	1860	49	1343	56	3204	05	364	—	152	23	1190	—	—	—	77
Gorica cent. pos. ?															
Gorje	12569	90	13541	71	26111	61	9802	80	5806	96	3649	74	1710	—	295
Horjul	17745	44	17322	42	35067	86	14689	37	5985	27	1900	02	1475	—	303
Hrenovice	3369	80	3279	59	6649	39	2930	—	2349	15	400	—	390	—	+2
Idrija ?															
Ig	13210	60	11412	75	24623	35	2194	20	4455	14	6326	—	790	—	202
Izlake	14610	10	12629	65	27239	75	8875	—	5409	29	5190	—	2520	—	208
Jesenice	24749	54	22328	19	47077	73	6300	45	10520	66	9560	—	40	—	110
Kamnik	26547	81	31613	34	58161	15	15123	—	19444	14	11745	—	9184	40	736
Kanal ?															
Kandija	53705	41	55724	90	109430	31	28343	51	23294	39	32000	—	3769	56	1318
Kaštelir	12848	42	10637	06	23485	48	6647	—	3058	83	7190	—	3050	36	181
Knežak	14646	45	14785	90	29432	35	4900	—	9932	62	4758	—	—	—	152
Košana	5161	03	4899	64	10060	67	2061	—	3450	50	1428	—	2742	08	383
Kotor	26385	64	21652	68	48038	32	3389	—	—	—	14010	—	—	—	260
Komenda	24177	06	14040	—	38717	06	12864	66	1340	—	300	—	—	—	40
Kranjskagora	16236	50	10585	62	26822	12	7299	—	8803	48	1700	—	5805	—	290
Križevci ?															
Krka	9803	71	12485	71	22289	42	7284	—	470	—	8000	—	400	—	54
Laško	6954	77	11873	46	18828	23	3363	—	8021	76	160	—	2040	—	369
Leskovec	6838	45	6406	21	13244	66	2284	—	2293	—	3565	—	850	—	266
Leskovica	2938	59	3256	92	6195	51	604	—	1415	36	1840	—	1200	—	82
Lindar	6362	09	4668	—	11030	09	1000	—	423	66	1202	—	214	55	64
Ljubljana — ljud. posoj. .	2560597	64	2590733	94	5151331	58	388458	71	293169	10	108685	—	21802	13	1883
„ — Vzaj. podp. dr. . .	355984	15	396593	14	752577	29	112559	10	32434	25	144924	—	19451	—	?
Lukovica	3857	06	1607	82	5464	88	3710	—	—	—	1500	—	—	—	17
Ljubno ?															
Loški potok na Taboru . .	3443	73	4883	13	8326	86	2340	—	820	38	1560	—	700	—	95
Marenberg ?															
Medulin	4016	29	3685	61	7701	—	3332	—	1561	23	426	36	461	59	312
Mengeš	8020	91	8711	40	16232	31	4316	—	3779	53	2340	—	1420	—	399
Metlika	20528	44	23612	47	44140	91	10328	55	10745	10	11750	—	3599	—	10
Mokronog	6826	67	11194	16	18020	83	5612	86	8390	02	3100	—	660	—	174
Mošnje	2411	96	2209	48	4621	44	450	—	939	95	1260	—	80	—	123
Naklo	2460	—	3073	39	5533	39	2460	—	250	—	—	—	—	—	48
Oprtalj	1031	23	705	10	1736	33	400	—	140	—	560	—	181	80	258
Pišece	4511	13	5946	54	10457	67	650	—	2279	16	3490	—	1411	—	768
Planina	6359	31	8774	01	15133	32	2174	—	3825	04	3320	—	80	—	118
Polhov-Gradec	8453	02	8723	89	17176	91	3348	82	2464	52	4750	—	600	—	146
Poljane	20713	47	20986	62	41700	09	18122	—	6859	45	400	—	1480	—	392

I m e	Prejemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Preddvor	3491	—	3278	—	6769	—	2876	—	220	—	540	—	—	—	46
Pločice-Konavlje	26080	26	24143	28	50223	54	16666	53	501	39	28876	48	929	93	78
Pulj	93771	49	78706	32	172477	81	50239	49	36229	66	27052	12	16105	80	+8
Preska	2843	57	2898	49	5742	06	1741	—	528	—	1100	—	1540	—	+4
Radeče	12800	86	16523	68	29324	54	5727	10	2540	30	13497	50	3261	02	472
Rab	2492	04	5413	25	7905	29	1718	—	422	—	4989	75	768	10	476
Rečica	28477	40	29570	37	58047	77	25905	61	3490	10	2740	—	2009	20	413
Ribnica	36239	—	37660	69	73899	69	23231	72	25016	08	12510	—	2240	—	340
Ricmanje	6582	98	6897	88	13480	86	40	—	—	—	6840	—	1997	—	184
Roč	4525	65	3884	33	8409	98	2144	72	—	—	3448	81	133	—	219
Rob	9207	76	10901	70	20109	46	2090	—	10074	36	700	—	2000	—	186
Rogoznica	11480	56	11414	22	22894	78	2479	10	1569	57	9320	32	1622	79	113
Rova	6576	51	6772	92	13349	43	2661	40	3203	78	1720	—	2425	—	232
Rovte	11345	85	9013	81	20359	66	3438	64	4016	43	900	—	300	—	193
Selce	19181	30	17216	30	36397	60	12196	24	9995	02	6930	—	1170	—	308
Semič	10194	82	16051	65	26246	47	9252	—	6302	58	5554	20	600	—	+5
Senožeče	4407	85	4742	10	9149	95	60	—	100	—	4620	—	1100	—	302
Sevnica	65341	60	70306	67	135648	27	33584	66	26867	90	43330	—	4574	—	1907
Smlednik	1790	96	1900	38	3691	34	1452	—	770	51	560	—	250	—	44
Sorica	4141	39	5424	31	9565	70	4096	—	600	—	1280	—	—	—	+1
Srednjasvas	36670	82	36796	95	73467	77	10077	—	8870	08	25550	—	19277	—	375
Staraloka	11469	70	11774	18	23243	88	9585	—	10016	81	600	—	1860	—	220
Stari grad	8236	67	9037	31	17273	98	2621	16	3782	16	2600	—	260	—	+1
Stari trg ?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Struge	1815	94	1653	97	3469	91	1800	—	1138	54	500	—	—	—	53
Sv. Ema	1790	33	1742	35	3532	68	580	—	326	65	1415	—	—	—	119
Sv. Jakob ob Savi ?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sv. Križ p. Kostanjevici	23966	27	22247	53	46213	80	17130	—	6333	62	15619	—	4687	35	42
Sv. Križ pri Litiji	8164	51	7878	93	16043	44	6970	—	2164	59	840	—	350	—	347
Sv. Jurij ob j. ž.	12433	07	12264	96	24708	03	8678	20	9906	06	2240	—	2570	—	210
Sv. Jurij pod Kumom ?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sv. Jurij pri Kranju	7145	58	6344	88	13490	46	2780	76	2989	67	1510	—	1074	—	269
Sv. Kunigunda	4995	06	5030	42	10025	48	3376	67	2080	07	1100	—	838	24	87
Sv. Lenart	19966	44	22588	19	42554	63	8157	—	10445	72	12040	—	1159	—	1779
Šebrelje	6441	80	9128	92	15570	72	3702	48	3503	37	1802	—	1775	27	100
Škocijan	10966	87	11656	71	22223	58	2604	—	2812	40	8392	27	2850	—	611
Škofjaloka	9278	04	8566	30	17844	34	8253	—	3149	38	400	—	1000	—	59
Šmarije	8783	35	11019	71	19803	06	3904	—	5127	60	4740	—	200	—	228
Šmartno pri Litiji	10172	04	9866	40	20038	44	5205	—	2479	71	3840	—	660	—	199
Šturije	4956	52	6228	13	11184	65	3329	18	2119	75	2170	—	1498	68	+3
Štokovci	7309	46	6257	98	13567	44	4020	—	—	—	4526	94	178	20	168
Št. Ilj pod Tur.	16578	48	15889	67	32468	15	9387	76	1743	35	5624	—	5076	90	174
Št. Janž	6131	81	5659	77	11791	58	978	—	1944	61	3670	—	452	68	147
Št. Jernej	28906	59	25415	59	54025	09	10774	38	13116	11	11670	—	1883	—	+15
Št. Peter	18764	49	18540	60	37305	09	5077	—	10280	16	6000	—	2412	20	409
Št. Rupert	5697	35	5542	69	12981	70	2260	—	4916	12	565	—	400	—	+1
Št. Vid pri Zatičini	11029	62	12056	64	23086	26	10058	—	6597	29	360	—	800	—	411
Tinjan	2588	40	1410	—	4998	40	1960	—	630	—	1780	—	482	—	254
Tomaj ?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tomišelj ?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Toplice	6861	60	3009	66	9871	26	6602	—	709	66	2300	—	200	—	47
Trebelno	9280	04	6517	87	15797	91	4277	89	1915	31	4586	92	1254	—	209
Trnovo	30853	59	32919	86	63773	45	15339	65	15652	29	16869	97	3457	31	715
Tržič	9885	12	8280	76	18165	88	5005	—	6924	91	230	—	399	84	154
Tržišče ?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tunice	452	82	354	32	807	14	382	50	350	—	—	—	—	—	43
Velike Lašče	24282	62	22906	84	47189	46	3913	17	4162	02	15350	—	2000	—	153
Vipava	64556	03	62434	78	126990	81	28972	—	20110	06	24985	—	11254	—	1247
Videm	1734	50	4193	35	5927	85	1101	13	2663	25	1380	—	292	—	+3
Višnjagora	15615	68	16122	22	31737	90	8010	—	6914	21	8177	—	2769	69	408
Vojsko	804	48	740	06	1544	54	550	—	140	46	—	—	220	—	28
Vodice	2109	27	1980	—	5089	27	2498	27	720	—	1260	—	—	—	39
Vrhnika	14758	42	10727	32	25485	74	11013	25	6998	22	181	51	1009	25	+1
Zagradec	7514	56	9452	12	16966	68	1635	—	4549	69	2840	—	2169	06	139
Zagorje ob Savi	3812	39	3705	64	7518	03	2936	40	40	—	1640	—	—	—	+3
Zatičina	1562	26	1430	55	2992	81	1500	—	429	38	1000	—	—	—	68
Zg. Besnica	3929	17	3987	92	7917	09	1982	—	1464	22	1500	—	—	—	50
Zg. Tuhinj	4763	61	7200	82	11964	43	3992	—	3701	19	960	—	700	—	173
Žiri	13939	—	13763	25	27702	25	7793	—	6209	34	7450	—	50	10	257
Župa Raščane	514	65	105	—	619	65	1108	57	—	—	14504	88	150	—	82
Žužemberk	37425	60	33479	65	70905	25	14742	—	6615	01	18960	—	279	96	359

Denarni promet i bilance.

Društvo za štednju i zajmove u Cresu,

registrana zadruga na neograničeno jamčenje, za petu upravnu godinu 1904.

Zadugari: početkom godine 1904 288, u upravnoj godini pristupilo 56, odstupilo 8, koncem godine 1904 336,

Zadružni dijelovi: početkom godine 1904 288, u upravnoj godini prirastlo 56, izplatenost 8, koncem godine 1904 336.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Od zadruž. dijelova	536	—	Povr. zadr. dijelovi .	150	—	Got. začetkom l. 1905	2 018	60	Zadružni dijelovi .	5 220	—
„ uložaka i zajm.	43.192	23	Povr. uložei i zajm.	10.289	32	Pokućstvo	2.202	63	Štedionički uložci .	76.387	47
„ tekućeg računa .	148.473	79	U tekućem računu .	146.338	22	Vrijednost kuće . .	5 800	—	Dug za robu	3 824	70
„ zajm. danih zad.	21 113	52	Zajmovi dani zadr. .	38.199	—	Inventar robe . . .	31.556	13	Dug za neplać. troš.	422	34
„ interesa	712	01	Plaćeni interesi . .	926	46	Zajm. kod zadugara .	43.992	98	Reservni fond . . .	3 523	58
„ pristupnina . . .	256	64	Upravni troškovi . .	—	—	Zaostali %	899	09	Čisti dubitak . . .	1 967	44
Gotovina u blagajni	—	—	a) u posujilnici . .	37	88	Dužnici za robu . . .	4 876	10			
1. januara 1904 .	1.696	36	b) u magazinu . . .	11 286	83						
			Društvena knća . . .	5.800	—						
			Nabava pokućstva . .	934	24						
			Gotov. 31. dec. 1904	2.018	60						
	215 980	55		215.980	55		91.345	53		91.345	53

Istarska posujilnica u Puli i podružnica u Pazinu,

registrana zadruga na ograničeno jamčenje za štirinajsto upravnu godinu 1904.

Zadugara bilo je krajem godine 1904 1770, u Puli pridošlo ih je 135, odstupilo 23, u Pazinu pridošlo ih je 57, odstupilo 19, stanje koncem godine 1904 1920 sa uplaćenih zadr. dijelova K 40.140; odpovedano 0.

Novčani promet: Matice u Puli K 1,876.446·18, podružnice u Pazinu K 1,065.341·21.

a) Matica u Puli.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Gotovina u blagajni	—	—	Isplać. zadr. dijelovi	540	—	Gotov. 31. dec. 1904	16 986	92	Zadružni dijelovi .	24 060	—
1. januara 1904 .	43.148	17	Zajmovi dani zadr. .	288.241	24	Ulož. kod dr. zavoda	73.109	09	Štedionički uložci .	816.964	57
Pristupnina	270	—	Šted. uložei povrać.	417.785	13	Vriednostni papiri .	5.732	—	Pasivni zajmovi . .	58.465	86
Zadružni dijelovi .	2.780	—	Interesi na štedion.	—	—	Zajmovi kod zadrug.	708.433	42	Predplaćeni interesi	3.152	23
Povraćeni zajmovi od	—	—	uložke	30 493	24	Inventar pokretni .	973	67	Odpisane tražbine .	2.084	48
zadugara	110 366	23	Pas. zajm. isplaćeni	15 849	54	Vriednost nekretnina	70.960	03	Reservni fond . . .	13.249	65
Interesi zaost. in tek.	35.904	95	Interesi pas. zajmova	2.571	71	Zaostali interesi . .	38.505	10	Čisti dobitak . . .	2.605	98
Šted. uložci primljeni	628.545	64	Ulož. vlastiti kapitali	131.851	62	Predplać. interesi na	—	—			
Primlj. pas. zajmovi	22.871	13	Dobava inventara .	34.093	20	pasivne zajmove .	109	22			
Dignuti vlastiti kap.	97.211	85	Za uzdrž. nekretnina	974	93	Povratljivi trošk. za	—	—			
Prihod od inventara	2.672	94	Razno	7.356	02	osnuće Raiffeisenica	3.639	56			
Kamati vried. papira	216	—	Gotovina u blagajni	—	—	Zaost. povr. troškovi	2.133	76			
Povraćeni sudbeni i	—	—	31. decembra 1904	16.986	92						
razni troškovi . .	2 729	64									
	946.716	55		946 716	55		920 582	77		920 582	77

b) Podružnica u Pazinu.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Gotovina u blagajni	—	—	Povrać. zadr. dijelovi	380	—	Gotovina u blagajni	4.272	57	Zadružni dijelovi .	16 080	—
1. januara 1904 .	9.009	45	Zajmovi dani zadrug.	122.825	54	Zajm. kod zadugara	381.358	94	Štedionički uložci .	500.951	32
Pristupnina	114	—	Štedionički uložci .	179 872	12	Inventar pokretnina	376	84	Nedospjeli interesi .	1 529	31
Zadružni dijelovi .	1.140	—	Interesi istih . . .	20.803	46	Vriednost nekretnina	67.781	46	Prihrana	7 232	65
Povraćene pozajmlj.	—	—	Pas. zajm. povraćeni	9 000	—	Uloženo kod drugih	—	—	Saldo računa dobitka	—	—
glavnice	61.916	62	Interesi istih . . .	58	10	zavoda	51.917	75	i gubitka	1 275	39
Inter. zaost. i tekući	19 774	95	Uloženi vlastiti kap.	188.977	35	Zaostali interesi kod	—	—			
Interesi nedospjeli .	1 529	31	Poboljšanje neket.	1.701	25	dužnika	18 490	66			
Štedionički uložci .	270.185	43	Porez od nekretnina	443	28	Zaostali povratljivi	—	—			
Primlj. pas. zajmovi	3.000	—	Za uzdržavanje ne-	—	—	troškovi	2.870	45			
Dignuti vlastiti kap.	163.451	71	kretnina	1.014	84						
Prihod od neket. .	3.067	45	Dobava pokućstva .	40	—						
Povr. sudbeni trošk.	1.551	45	Razni upr. troškovi	5.418	38						
Pazni dohodci . . .	66	52	Gotovina u blagajni	—	—						
			31. decembra 1904	4 272	57						
	534.806	89		534.806	89		527 068	67		527.068	67

Kmetijska hranilnica in posojilnica v Starem trgu pri Ložu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za deveto upravno leto 1904.

Člani: začetkom leta 1904 550, v upravnem letu pristopilo 21, odpadlo 19, koncem leta 1904. 552.

Deleži: začetkom leta 1904. 550, v upravnem letu prirastlo 21, izplačano 19, koncem leta 1904. 552; odpovedano: 7.

Denarni promet: K 569.407-86.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Deleži	42	—	Deleži	38	—	Posojila	272 531	78	Deleži	1.104	—
Hran. vloge s kapit. obrestmi	192 684	58	Vzdig. hran. vloge	151 824	22	Tek. račun z zvezo	218 046	32	Hranilne vloge s kapitalizov. obrestmi	494 039	43
Vrnjena izposojila	42 920	—	Dana posojila	59 508	—	Inventar premični	361	59	Predplač. obr. posojil	684	94
Tekoči račun s zvezo	27 000	—	Tekoči račun s zvezo	51 000	—	Inventar nepremični	3 963	95	Nagrada	600	—
Obresti tek. računa	9 693	66	Inventar nepremični	3 918	75	Zaostale obr. posojil	4 269	23	Rezervni zaklad	9 811	57
Plač. obr. od posojil	13 304	66	Obresti hran. vlog izplačane	1 378	22	Vrednost tiskovin	117	94	Obresti le tega	431	52
Upr. in urad. prisp.	1 162	99	Obresti hran. vlog kapitalizovane	2 648	62	Vrednost kolekov	7	40	Čisti dobiček	2 761	71
Pristopnine	21	—	Obr. pos. povrnjene	93	64	Delež pri Zadr. zv. "Union"	1 000	—			
Gotov. zač. l 1904	2 139	80	Upr. in urad. stroški	1 030	—	Delež pri "Ljud. pos.	2 000	—			
Zamudne obresti	227	08	Rentni davek in nep. pristojbine	243	34	Predpl. upr. sobe	200	—			
Razni dohodki	43	54	Obresti tek. računa	9 693	66	Gotov. 31. dec. 1904	6 930	96			
			Razni stroški	531	90						
			Najemnina	400	—						
			Gotov. 31. dec. 1904	6 930	96						
	289 239	31		289 239	31		509 433	17		509 433	17

Hranilnica in posojilnica v Toplicah,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za prvo upravno leto 1904.

Člani: začetkom leta 1904. —, v upravnem letu pristopilo 27, odpadlo 2, koncem leta 1904. 25.

Deleži: začetkom leta 1904. —, v upravnem letu prirastlo 27, izplačano 2, koncem leta 1904. 25; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 71.765-38.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Deleži	50	—	Vzdig. hranil. vloge	6 560	—	Posojila	6 600	—	Deleži	50	—
Hran. vloge s kapit. obrestmi	30 515	64	Dana posojila	6 980	—	Tekoči račun s zvezo	16 723	23	Hran. vloge s kapit. obrestmi	23 955	64
Vrnjena posojila	380	—	Tekoči račun s zvezo	21 115	17	Inventar premični	513	85	Predplačane obresti posojil	33	55
Tekoči račun s zvezo	4 391	94	Inventar premični	570	94	Zaostale obr. posojil	8	06	Čisti dobiček	120	94
Obresti tek. računa	324	59	Obr. hr. vl. izplačane	21	97	Gotov. 31. dec. 1904	314	99			
Plač. obr. od posojil	193	59	Obr. hr. vl. kapitaliz	363	87						
Upr. in urad. prisp.	34	45	Upr. in urad. stroški	9	27						
Pristopnine	46	—	Gotov. 31. dec. 1904	314	99						
	35 936	21		35 936	21		24 160	13		24 160	13

Hranilnica in posojilnica v Vidmu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za drugo upravno leto 1904.

Člani: začetkom leta 1904. 125, v upravnem letu pristopilo 46, odpadlo 1, koncem leta 1904. 170.

Deleži: začetkom leta 1904. 125, v upravnem letu prirastlo 46, izplačano 1, koncem leta 1904. 170; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 77.018-37.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Vrnjena posojila	3 544	56	Dana posojila	15 956	—	Posojila	39 027	90	Deleži	1 700	—
Hran. vloge s kapit. obrestmi	27 812	54	Vzdig. hran. vloge	17 465	42	Zaost. obr. posojil	23	36	Hranilne vloge s kapitalizov. obresti	39 798	93
Plač. obr. od posojil	2 164	56	Obr. hran. vlog izpl	12	84	Naložen denar	220	—	Predp. obr. posojil	512	05
Upr. in urad. prisp.	192	43	Upr. in urad. stroški	205	23	Nevzd. obr. nal. den.	14	67	Rezervni zaklad	678	81
Zamudne obresti	5	16	Vrnjena izposojila	3 000	—	Inventar	453	81	Čisti dobiček	414	52
Deleži	460	—	Nagrada	160	—	Gotov. 31. dec. 1904	3 364	57			
Pristopnine	92	—	Izplačani deleži	10	—						
Gotovina zač. leta	5 920	22	Obr. pos. povrnjene	17	41						
	40 191	47	Gotov. 31. dec. 1904	3 364	57		43 104	31		43 104	31

Posojilnica v Pišecah,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za XXI. upravno leto 1904.

Člani: stanje začetkom leta 735, v upravnem letu pristopilo 38, izstopilo 13, koncem leta 1904 760.

Deleži: stanje začetkom l. 1904 2.463, v upravnem letu prirastlo 80, izplačano 72, koncem l. 1904 2.471, odpovedano: 0.

Denarni promet: K 166.483-92.

Prejemki (Debet)			Izdatki (Kredit)			Imetje (Aktiva)			Dolgovi (Pasiva)		
K	h		K	h		K	h		K	h	
Deleži	160	—	Deleži	144	—	Posojila	108.312	—	Deleži	4.980	—
Hranilne vloge s kapitalizov. obresti .	20.797	25	Obresti deležev . . .	9	60	Inventar premični .	106	86	Obresti deležev . . .	513	—
Vrnjena posojila . .	32.175	—	Vzdig. hr. vloge . . .	27.749	27	Inventar nepremični .	1.715	60	Hranilne vloge s kapitalizov. obresti .	27.155	46
Tekoči račun s zvezo	21.479	06	Dana posojila . . .	39.758	—	Zaostale obr. posojil .	7.684	54	Tekoči račun s zvezo	77.436	77
Obresti nal. denarja	8	—	Tekoči račun s zvezo	5.412	50	Naložen denar . . .	406	—	Predplač. obr. pos	116	85
Plačane obr. od pos.	4.797	92	Povračilo načelniku	1.500	—	Upravni stroški . .	400	—	Rezervni zakladi . .	10.121	92
Upr. in urad. prisp.	198	20	Obr. hran. vlog. izpl.	548	86	Gotov. 31. dec. 1904	1.850	06	Čisti dobiček . . .	151	06
Pristopnine	152	—	Obr. hran. vlog. kap.	839	49						
Posebna rezerva . . .	494	40	Obresti tek. računa	3.515	13						
Najem. stavb. prost.	15	—	Obr. pos. povrnjene	4	01						
Prehodni zneski . . .	1.134	60	Upr. in urad. stroški	1.073	60						
Gotov. 31. dec. 1904	2.755	56	Rent. dav. in nep. pri.	60	38						
			Razni stroški . . .	311	49						
			Nagrada	184	—						
			Najemnina	72	—						
			Prehodni zneski . . .	1.134	60						
			Gotov. 31. dec. 1904	1.850	06						
	84.166	99		84.166	99		120.475	06		120.475	06

Mlekarska zadruga v Spodnjem Vrsniku,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za tretje upravno leto 1904.

Člani: stanje začetkom leta 39, v upravnem letu prirastlo 3, odpadlo 1, koncem leta 41.

Deleži: začetkom l. 1904 70, v upravnem letu prirastlo 3, odpadlo 2, koncem l. 1904 71, odpovedano: 1.

Denarni promet: K 17.632-70.

Prejemki (Debet)			Izdatki (Kredit)			Imetje (Aktiva)			Dolgovi (Pasiva)		
K	h		K	h		K	h		K	h	
Blag. preost. l. 1903	571	78	Izplačani deleži . . .	12	—	Terj. na bl. pri nez	684	28	Deleži	420	—
Vplačani deleži . . .	18	—	Izdatki za blago . . .	7.303	80	Vred. neprem. inven.	770	42	Izposojila	2.450	—
Prejemki za blago . .	8.241	25	Inventar nepremični .	3	—	" premič.	2.295	19	Dolg na blagu zad.	538	64
Za odprodani invent.	11	06	Inventar premični . .	399	53	Delež pri Zadr. zvezi	20	—	Dolg na tis. in upr. p	42	35
Prehodni	6	—	Neposr. pristojbina .	—	40	Delež pri hr. in p. v	—	—	" obr. invent	39	79
Upravni prispevki . .	8	11	Upravni stroški . . .	776	03	Zirih	2	—	" prem.	501	52
Odprodane ročke . . .	19	—	Obresti izposojil . . .	122	50	Zguba	263	97	" plači mlekar.	47	40
			Pomota pri got. 1903	64	66	Got. koncem l. 1904	117	70	Rezervni sklad . . .	113	86
			Obr. od dolga na inv.	75	58						
			Got. koncem l. 1904	117	70						
	8.875	20		8.875	20		4.153	56		4.153	56

Mlekarska zadruga v Rovtah pri Logatcu,

registrovana zadruga z omejeno zavezo za drugo upravno leto 1904.

Člani: stanje začetkom leta 1904 84, v upravnem letu pristopilo 28, izstopilo 0, koncem leta 1904 112.

Deleži: stanje začetkom leta 1904 84, v upravnem letu pristopilo 28, izstopilo 0, koncem leta 1904 112.

Denarni promet: K 34.001-67.

Prejemki (Debet)			Izdatki (Kredit)			Imetje (Aktiva)			Dolgovi (Pasiva)		
K	h		K	h		K	h		K	h	
Vplačani deleži . . .	56	—	Za mleko	11.596	76	Naložen denar . . .	20	—	Deleži	224	—
Naložen denar	3.463	92	Upravni stroški . . .	870	02	Terjatve za mleko . .	1.947	27	Izposojila	1.200	—
Obrest. nal. denarja	18	84	Naložen denar	3.473	92	Vrednost inventarja	396	60	Dolg za mleko	2.210	92
Za mleko	13.963	51	Nakup inventarja . . .	56	82	Gotov. konc. l. 1904	1.406	23	Rezer. sklad z obr.	—	86
Gotov. 1. jan. 1904 . .	201	68	Vrnjena izposojila . .	300	—				Čisti dobiček	133	78
			Neposredna pristojb.	—	20						
			Gotov. konec l. 1904	1.406	23						
	17.703	95		17.703	95		3.769	56		3.769	56

Mlekarska zadruga v Stari Oselici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo za IV. upravno leto 1904.

Člani: stanje začetkom leta 1903 23, v upravnem letu pristopilo 0, izstopilo 0, koncem leta 1903 23.

Deleži: stanje začetkom leta 1903 23, v upravnem letu prirastlo 0, odpadlo 0, koncem leta 1903 23.

Denarni promet: K 4.960-62.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Blag. preost. l. 1903	35	57	Izdatki za blago . .	2.049	06	Vrednost prem. inv.	400	—	Deleži	92	—
Prejemki za blago .	2.424	91	Inventar premični .	41	27	Delež Zadruž. zvezi	20	—	Izposojila	700	—
Prehodni	8	43	Upravni stroški . .	351	12	Delež pri posojilnici	—	—	Prehodni	8	43
Za odprodani inven.	11	40	Obresti izposojil .	38	86	v Žireh	2	—	Dolg na tiskovinah .	7	50
			Got. konec l. 1904 .	—	—	Zguba	507	49	Rezervni zaklad .	121	56
	2.480	31		2.480	31		929	49		929	49

Mlekarna in sirarna v Žireh,

registr. zadruga z omej. zavezo, za sedmo upravno leto 1904.

Člani: začetkom leta 1904 110, v upravnem letu pristopilo 3, izstopilo 0, koncem l. 1904 113 z vplačanimi deleži K 592—; odpovedano 0.

Denarni promet: K 30.696-48.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Blag. preost. l. 1903	771	17	Izdatki za blago . .	11 907	88	Terj. na blagu zadr.	3	22	Deleži	592	—
Vplačani deleži . .	12	—	Inventar nepremični	214	02	„ „ nez.	1 024	30	Izposojila	4.000	—
Prejemki za blago .	14.331	71	„ „ premični .	724	26	Vred. nepre. invent.	6 144	87	Dolg na blagu zadr.	647	60
Za ročke od članov	65	10	Davki	53	06	„ „ premič.	1 292	67	Brezobr. pos. zadruž.	1.700	—
Najemnina od hiše .	200	—	Neposredna pristojb.	—	20	Terj. na knjiž. pri čl.	—	72	Rezerv. zaklad z obr.	1.757	50
Prispevek od vrta .	12	—	Upravni stroški . .	2.005	26	Delež pri Zadr. zvezi	20	—	Čisti dobiček . . .	74	92
Upravni prispevki .	12	38	Obresti izposojil .	238	34	„ „ Log. mlek.	10	—			
Dohodki tehtnice .	65	10	Za ročke	46	60	„ „ hr. v Žireh	2	—			
Vplačane globe . .	10	40	Gotov. 31. dec. 1904.	263	24	Vrednost ročkov .	11	—			
						Got. koncem l. 1904	263	24			
	15.479	86		15.479	86		8 772	02		8.772	02

Konsumno društvo v Staremtrgu pri Ložu,

vpisana zadruga z omejenim poroštvom, za deveto upravno leto 1904.

Člani: stanje začetkom leta 511, v upravnem letu prirastlo 7, odpadlo 14, stanje koncem leta 504.

Deleži: začetkom l. 1904 511, v upravnem letu prirastlo 7, odpadlo 14, koncem l. 1904 504, odpovedano: 0.

Denarni promet: K 189.638 06.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Blagaj. preost. l. 1903	2.261	83	Izplačani deleži . .	652	—	Vrednost blaga . .	23.728	—	Deleži	10 758	—
Vplačani deleži . .	28	—	Vrnjeni glavni deleži	216	—	Terjat. na blagu pri	—	—	Neizpl. obr. deležev	494	—
Pristopnine	14	—	Vrnjena izposojila .	1 000	—	zadružnikih . . .	15 884	09	Izposojila	12.380	—
Prejemki za blago .	93.162	33	Izdatki za blago . .	83 945	35	Inventar nepremični	5 474	28	Dolg na blagu nezad.	18.759	65
			Voznina	3.610	84	Inventar premični .	2.110	95	Rezer. zaklad z obr.	5.941	23
			Užitnina	1.033	53	Naložen denar . .	123	29	Čisti dobiček . . .	489	53
			Zemljiški davek . .	9	75	Obresti	5	54			
			Pridobinski davek .	326	98	Deleži	202	—			
			Upr. in urad. stroški	2.862	35	Got. koncem l. 1904	1.294	26			
			Obresti izposojil .	515	10						
			Gotov. 31. dec. 1904	1.294	26						
	95.466	16		95.466	16		48.822	41		48.822	41

GOSPODARSKO BERILO.

Živinoreja.

Krava Liska in njena gospodinja.

„No Liska, kako ti je kaj vseč pri nas“, povpraša nekega jutra gospodinja Liza svojo kravo, ki jo je bila prejšnji teden kupila na sejmu in jo domu prignavši pred vežnimi vrati trikrat polila z vodo, predno jo je gnala v hlev.

„I, kako naj mi bo povšeči tu? Najraje bi zopet pobegnila odtod h kravam, pri katerih sem bila popreje.“

„Ali Liska, kako pa to? Jaz mislim, da bi nam morala dajati ti prav veliko in zelo mastnega mleka; mi nismo premožni, kakor je bil tvoj prejšnji gospodar in zato nujno potrebujemo krajcarjev za mleko in maslo“, tako odgovarja Liza, Gašperčkova ženka, ki se umiva redno na vsak velik praznik in kadar gre k mizi Gospodovi, mlečno posodo hrani v omari, v kateri ima pa tudi kruh, slanino, ostanke fižola in zelja od kosila, star na pol gnjil sir in druge lepe reči.

„No, ti si pa že prava, ti Liza, veliko in dobrega mleka naj ti dajem v takem hlevu in pri taki klaji! Ali mar misliš, da sem kaka čarovnica, da znam delati mleko iz gnojnice in blata, iz slame in kislega bičja! O ne, Liza, iz te moke že ne bo kruha, tu pri vas bom nemara še zbolela, da, morebiti še poginem! O Bog, celo noč nisem mogla zaspati in sem morala jokati, ker sem prišla v tak svinjarski hlev in k takim svinjskim ljudem!“

„Toda Liska, saj smo dali vendar zate 200 K, mar ni to veliko denarja! Stara si štiri leta in nisi ravno najlepša mej vrstnicami! Kaj pa ti ni prav pri nas? Zakaj nam nočeš dati veliko mleka? Povej vendar, kaj hočeš imeti, saj ti radi damo, če le premoremo!“

„A, Liza, če pa tako govoriš proti meni, potem je stvar seveda drugačna. Rada ti povem, česa potrebujemo me krave. Toda mislila sem, da ti že vse veš, saj si vendar na kmetih in sredi ljube živinice zrasla, hodila si tudi v šolo in ali se niste učili v šoli o govedu in konju, prašiču in ovci? Nemara vam je pa gospod učitelj raje pripovedoval o opicah in medvedih in levih in slonih in dolgih, dolgih kačah, mesto o koristnih domačih živalih? Toda naj že bo tako ali tako, toliko že uvidim, da ti prav ničesar ne veš o nas, da nas ne poznaš, ne veš, česa potrebujemo in boljša je odkritosrčna nevednost od napihnjene, ki se dela na zunaj grozno učeno, v resnici pa ravno toliko ve kot ti. Tako pravim jaz, krava Liska in zdaj prav pazljivo poslušaj, povedati

ti hočem, kaj imaš storiti, ako hočeš od mene veliko in dobrega mleka in pa da ostanem zdrava.

1. Tukaj v tvojem hlevu ne morem napraviti veliko mleka. Pod mojimi nogami je kakor v močvirju, gnojnice in blata je vse polno in ti si pre-slabo nastlala. Tvoja stelja je iz smrečja in ni vredna pipe tobaka, ker ne vsrkava nič gnojnice in ne dela zdravega, suhega ležišča. Nastiljaj s slamo in če moreš dobiti nekoliko zdrobljene šote, dobodi jo, te prosim, ta nam ohrani zdravje in dela izvrsten gnoj. Smrdljivi gnojni hlapovi, ki jih imenujejo učeni ljudje „amonijak“ nam zgoščujejo kri, pljuča in srce bole-hajo in mleko gre iz vimena rakom žvižgat! Me krave potrebujemo vedno suhega hleva, suhega le-žišča in pred vsem dobrega, svežega zraka, in svet-lobe. Vsako uro izdihamo veliko slabega zraka, ki se imenuje ogljenčeva kiselina, in ta okužuje hlev popolnoma. Zato smo imele tam, kjer sem bila po-preje, lep, svetel hlev in zelo dobro prevetrovanje (ventilacijo), skozi katero je slabi zrak odhajal in dobri dohajal.

Tvoj hlev je temen, močvirnat in zrak v njem soparen, zadušljiv, vedno me tišči v prsih in glava me boli in zato tudi ne morem proizvajati mleka, kajti to more le zdravo telo.

Bodi tedaj tako prijazna, napravi mi suho le-žišče; daj narediti še eno okno, ravno tako zračne luknje v stropu za prevetrovanje, pa tako, da ne bo prepaha.

2. Tukaj v vašem hlevu je zdaj mrzlo, zdaj toplo; enkrat zmrzujemo, drugikrat pa se potimo in muh je toliko, da sem na celem telesu vsa opikana in otečena. Vi ljudje si zakurite, kadar vas zebe, odprete pa okna, če vam je vroče, imate razne teko-čine in štupe zoper muhe, z eno besedo, nase že še mislite, na nas pa, na svojo živino, ne mislite, da, tako ste surovi, da nas še celo sujete in bijete, ako se branimo takrat, ko nas muhe pikajo! Verjemi mi, me, govedine, smo bolj pametne in ne taki volajsi, kot marsikak naš gospodar. Zapomni si, Liza, me damo največ mleka, ako skrbiš, da je hlev po zimi topel, po leti hladan, to se pravi, ako skrbiš, da bo toplomer v hlevu, ki stane 1 krono, po leti in po zimi kazal vedno 12 do 14° Reaumurja ali 15 do 17° Celzija. Kakor hitro kaže menj, je tudi mleka menj v vimenu; če kaže več, tedaj se potimo in mleko in smetana gre tudi v zgubo. Mleko stoji v vimenu ravno tako kot v latvici; na vrhu smetana, spodaj mleko, zato pride pri molži najpreje slabejše mleko na dan, na zadnje šele najboljše, vsled česar ti pravi lastna korist, da moraš vselej čisto izmolzti.

Proti muham nas vdrigni z razredčenim francoskim oljem, posebno na trebuhu, ravno tako tudi naše brate, trpinčene vole, da bomo imeli enkrat mir.

3. Privezala si me zelo na kratko. To je oslarija. Narbolje bi bilo, ko bi nas sploh nič ne privezovala. Smo že same toliko pametne, da si ne bomo parale trebuho, ako pridemo enkrat v družbo mej se. Ako moramo stati vedno na istem mestu in se ne moremo kar nič pregibati, moti to naš razvoj in tvorbo mleka. Pri pitanih kravah utegneš tako ravnati, pri molznih se ti bo slabo obneslo.

4. Snaga je polovica življenja! in mlekarstvo se še posebej prične pri čistosti, snagi. Zato nas sleherni dan snaži in drgljej, ker se same ne moremo, zato dobiš vsaki dan več mleka od nas. Seveda, Liza, moraš najpoprej samo sebe vsaki dan lepo očediti in počesati. Glej, poldne bo že in ti nosiš še vedno japonsko kito, kot si vstala ž njo, se nisi še počesala, se zjutraj nisi umila in kuhaš taka kavo in opoldne južino. Fej te bodi, jaz bi že ne hotela jesti pri vas; vsaj roke bi si bila že lahko umila! Kadar hočeš nas mlesti, se najpopreje umij, potem vrzi proč smrdljivi, grdi predpasnik, očedi naše vime, imej snažen molzni stolček, svetlo mlečno posodo, precedi mleko skozi čist platen prt ali skozi mlečno sito, z eno besedo: mlečna posoda in mlečna shramba se morajo blisketati, kot kraljeva palača.

Vaše mleko se pokvari deloma že v hlevu, še bolj v mlečni omari in v pinji in maslo je belo in slabega okusa, rado postane žarko in dobi duh ter bi bilo prav dobro za kolomaz (šmir).

Liza, ne bodi huda, da tako odkrito govorim, toda pri vas mlekarite tako, kot pri Hotentotih, onih najbolj divjih zamorcih in zato je vaš puter po 60 do 80 kr. kg, mesto po 2-30 K. To mora biti drugače. Pošlji svojo Rozo, ki je bila letos pri sveti birmi, pozneje v gospodinjstvo šolo, kjer se bo naučila mlekarstva, zraven pa tudi prati in šivati, ubogati in biti skromna, in bo pozneje izvrstna, pridna gospodinja, ne pa — umazana Liza. To ti povem jaz, tvoja žalostna Liska!

Upljiv napóje (pijače) na mleko.

Večkrat se zgodi, da se mleko od krav nekako kvvari, da se ne da obdržati in je v kratkem času skoraj za nič. Iščejo se temu mnogi uzroki, pravega pa le malokdaj najdemo. In to je — seveda med drugimi — slaba pitna voda za krave.

Ta ima velik upljiv na jakost mleka. V nekem mlekarstvu so opazovali, da se je mleko v 12 do 15 urah po molzenju toliko spremenilo, da ni bilo za rabo. Desinfikovali so vse stroje in posode — ali brez uspeha. Po daljšem opazovanju so našli, da krave, ki so bile razdeljene v dva hleva, imajo

iz jednega mleko izvrstno in le one iz drugega pokvarjeno. Iz tega vzroka so prišli na misel, da utegne temu kriva biti pitna voda, katere niso imele enako.

Da bi se prepričali o tem, napravili so poskus. Kravam, ki so imele dozdej dobro mleko, dajalo se je vodo, kakoršno so imele druge s slabim mlekom. Nasledek je bil, da se je tudi tistim mleko skvarilo. Nasprotno pa, ko so bile druge krave napajane z zdravno vodo, se je tudi njih mleko izboljšalo. Po preiskavanju vode se je našlo, da je voda, h kateri je dotekala luža iz močvirja, zakrivila, da se je mleko potem kvarilo.

Morda je tudi pri nas kje tako, ker večkrat se slišijo tožbe o kvarjenju mleka.

Perutninarstvo.

Koliko dobička donáša perutninstvo.

Ta stroka živinoreje se posebno goji na Ogerskem. Pa nese tudi lep dobiček, kakor vidimo iz sledečih podatkov:

Iz Ogerskega je bilo izvoženega l. 1897.:

žive perutnine za	8,934.000 kron
zaklane perutnine za	13,412.000 „
jajec za	2,556.000 „
perja za	11,422,000 „

Skupaj za 36,324.000 kron.

To ogromno število pa se je v nekaj letih še jako pomnožilo, tako da je leta 1902 doseglo celih 69,569.168 kron, kar je gotovo ogromna svota in vredna pozornosti. Samo jajec je bilo iz Ogrske k nam dovoženih

leta 1900 za 17 milijonov kron,	
„ 1901 „ 15 „ „	
„ 1902 „ 16 „ „	
„ 1903 „ 15 „ „	
„ 1904 l. polovica leta za 10 mil. kron.	

Te številke nas uče, naj bi se tudi pri nas v Avstriji bolj poprijeli perutninstva in tako skusili, ako ne izvažati te živali, vsaj lepe milijone ki jih za to izdamo, doma shraniti!

Želod dobra hrana za perutnino.

Želod se mora na žerjavici sprazniti, potem semleti ali pa stolči v prah. Ta se potem po potrebi primeša drugej hrani, n. pr. kuhanemu in zmečkanemu krompirju, in daje kokošim. Po takšnej hrani se baje kokoši dobro počutijo in izvrstno nesejo. Za 15 kokošij zadostuje tega prahu kot pridevka 4 do 5 žlic na dan.

Pohorski.

Splošno.

Spomini z II. poučnega potovanja kranjskih kmetovalcev.

Priobčil Ivan Lukičev.

II.

Naukov, ki sem si jih nabral v Plesnikovih svinjaki in na njegovem uzornem posestvu sploh, ne bom nikdar pozabil in sklenil sem jih z vso resnobo tudi v lastnem gospodarstvu udeleževati; z iskreno željo, da bi jih tudi naše cenjene gospodinje blagohotno uvaževale, sem jih vrgel na popir našega združnega glasila.

Drugo, kar je še isti dan potegnilo vso našo pozornost nase, je bila uzorno urejena deželna kmetijska šola v Grotenhofu. Tudi tu so naše oči imele premnogo užitka.

Pri prvem pogledu na prekrasni prostrani sadni vrt se mi je kar milo storilo pri misli: „kako so pa pri nas na Kranjskem vrtovi večinoma še zanemarejeni!“ Sploh smo pa opazili že preje med potom zlasti v mariborski okolici, da nas Štajerci v sadjereji že daleč prekašajo.

Ne smem sicer trditi, da na Kranjskem ni mož, ki bi dajali v tem pogledu lep vzgled svojim sosedom. V spominu so mi imena župnik Lovro Pintar, učitelja: Ribnikar, Žirovnik, župnik Martin Molek, stari „Dolenčev oča“ na Breznici, poslanec Arko, A. Pavlin in drugi. Naša kmetijska družba je že vzdramila marsikakega umnega sadjerejca, le žal, da zanimanje za to prevažno gospodarsko stroko še ni v toliko prevzelo duha našega kmeta, da bi prišel do spoznanja in trdnega prepričanja, da sadjereja mora postati jeden glavnih stebrov njegovega blagostanja v bodočnosti.

Pri nas se sicer sadi že precej, pa ne prav. Grešimo zlasti v tem, da ne sadimo pravih vrst in pri sajenju ne vpoštevamo dovolj kakovosti zemlje. Glavna napaka naših gospodarjev glede sadnega drevja je pa ta, da se za vsajeno drevo kasneje večinoma nič več ne zmenijo. Staro odraslo drevo pogleda gospodar navadno pomladi, ko cvete, in jeseni, če ma slučajno priliko, potrgati sadje raz vej. Da potrebuje drevje — če tudi že odraslo — oskrbovanja: gnojitve, beleža, zlasti pa noža in žage, na to naš kranjski sadjerejec večinoma misliti ne utegne, kako bi šele kaj takega izvršil?!

V Grotenhofu smo videli vsakovrstno drevje: visokodebelno, pritlično in tako zvano „oblikovano“, ter je naravnost občudovali.

Ta lepa, ravna, gladka in svetla debla! — pri nas pa v toliko vrtovih vse raskavo, grintavo, krivo, z mahom in lišaji prerašeno. Od kod ta razloček? Umni štajerski sadjerejec svoje drevje po dvakrat, tudi po štirikrat na leto beli z beležem, ki ga sestavi iz apna, ilovke in govejega blata. Pri nas to belenje premnogi še popolnoma opuščajo.

Vrhovi tudi starih visokodebelnih dreves so v Grotenhofu, pa tudi po drugih vrtovih, lepo zaokroženi, visoki, ne preredki, ne pregosti. Od kod to? Treba pač žagati, rezati, ščipati! Ravno tega pa Kranjci ne znamo!

Kako krvavo potreben bi bil za našega kmeta poljudno in jasno pisan, s primernimi slikami opremljen, obširen pouk o premlajanju starega drevja, o obrezovanju drevesnih vrhov sploh, zlasti pa o vzgoji mladega sadnega drevja s posebnim ozirom na to, kako umni sadjerejec sili drevo z primernim, premišljenim obrezovanjem k trajni rodovitnosti.

Nemci imajo v tem oziru že izborna opisana prav obširna navodila. Najbolje delo, ki opisuje vsestransko res plodonosno gojitev sadnega drevja, jim je poklonil Nikolaj Gaucher (čitaj Goše), posestnik in ravnatelj sadjarske ter vrtnarske šole v Stuttgartu. Naslov tej res krasni knjigi je: „Handbuch der Obstkultur“, po naše: „Ročna knjiga o sadjereji“. Pisateljeve nauke pojasnjuje nič manj kot 526 slik in 7 litografovanih tabel. Založil je to prezanimivo delo knjigar Paul Parey v Berlinu.

Drugo še priročnejšo, pa mnogo manjšo, izredno jasno in poljudno pisano knjigo v tej stroki je pa izdal Artur Pekrum, založil I. C. Schmidt v Erfurtu, z naslovom „Rationeller Schnitt“, po naše „Umno obrezovanje“. Vezana v celo platno stane ta izvrstna knjiga samo 2 kroni. Slik je v knjigi 150.

Nemščine večji združniki, sezite po jedni omenjenih dveh knjig, in odprlo se vam bo novo obzorje v sadjereji, zlasti o prepotrebem obrezovanju našega drevja! Drugi pa potrpežljivo čakajte, da Vas v doglednem času „osreči“ kak slovenski strokovni list s primernimi članki o „umnem prirezovanju“!

Če bi o tem pisal še dalje, bi iz teh spominov zašel preveč v druge; zato bodi o tem zasedaj dovolj! Pa morda kaj več ob drugi priliki!

Z jedno besedo! Grotenhofski vrtovi so krasni; a krasni so tudi hlevi, krasna pincgavska goveja živina! Pri pogledu na te orjaške pincgavke sem nehote vskliknil: za naš okus pač ni lepše živine, kot je „pincgavska“! In sam zase sem za trdno prepričan, da za Kranjsko ni pripravnejše, boljše pasme, in je ne bo druge kot je omenjena; samo čistokrvne, zdrave plemene živine nam treba, in velik, znaten napredek pri nas ne izostane.

(Dalje prihodnjič.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 11: (I. G. v Bj. v.) Letos sem zrigolal in na novo zasadil en vinograd. In po meji, med mojim in zraven ležečim vinogradom pa hodi od nekdanj sosed, v svoj spodaj ležeči vinograd, kateri leži ravno pod mojim. Vozni pot ima po drugi strani, po kateri bi mu bilo le okoli dve minuti daljša pot.

Ali bi mu jest mogel zabraniti, (to pot) stezo bližnico?

Odgovor 11: Položaj je prenejasen, da bi se moglo določeno reči, jeli ima še pravico rabiti ono stezo ali ne. Najpred poskusite pot zapreti in če nekaj časa ne bo na to reagiral, potem vtegne zapasti pravica to pot še nadalje rabiti. Če se stvar nekoliko ugodneje za Vas zasuče, potem je možno naperiti tožbo proti njemu radi motenja posesti.

Vprašanje 12: (J. M. iz R. ob P.) Mojemu sosedu so zvrgele kar tri krave po vrsti in tudi drugi ljudje tožijo vse vprek nad enakimi nesrečami. Tudi jaz sem imel tekom let že več slučajev zvrženja. Kaj bi bilo temu vzrok in kako se obvarujemo te nesreče?

Odgovor 12: Zvrženje se pripeti najraje pri kravah med 5.—7. kakor tudi pri kobilah med 3.—5. in med 8.—10. mesecem brejosti. Nesreča nastopa samo sporadično t. j. v posameznih redkih slučajih ali pa enzotično, t. j. da skoro vse krave kakega hleva zaporedoma, morda celo skozi več let zvržejo in je zvrženje kužno.

Vzroki sporadičnega zvrženja so lahko mnogovrstni, vselej pa je bližnji vzrok pogin teleta v kravi ali nenavadno močno stiskanje maternice. Daljni vzroki so ali mehanični: tepež, suvanje, skakanje, padanje živine, močni strmec hlevskih tal proti zadnjem koncu života, surovo preiskavanje skozi mastno črevo; lahko je pa daljni vzrok tudi kaka splošna bolezen, pri kateri se močno dvigne telesna toplota ali kri neenakomerno razdeli v telesu, kakor: kuga na gobcu in parkljih, influenza, plućna kuga, napenjanje; dalje prehlajenje od znotraj (zmrznjena, s slamo prevlečena krma) ali od zunaj (hitro spreminjanje krme, prevodena, pretopla piča). Najpreje vam zvrže krava vsled nekaterih zdravil in škodljivih snovi v krmi, kot so: rženi rožički, snetjavi koruzni storži, plesnjoba na slabo posušenem in hranjenem senu. Mej zdravili omenjam smrdljivo brinje, pepeliko, močna čistila.

Pri kužnem izvrženju pride kužilo, namreč neki bacil skozi nožnico in provzroči bolezen na maternici in na jajčnih kožicah. Kužnina se prenaša po stelji in gnojnici. Izvrže živina navadno 15 dni po okuženju. Bolezen se prične, ako postavimo v hlev že okuženo kravo, časih tudi ako začne gnjiti posteljica. Posebno prvesnice rade zvržejo; in če je žival enkrat zvrгла, obdrži nagnjenje ali dispozicijo k temu skozi žive dni. Pomoči ni proti zvrženju, ako se že kaže po znamenjih, nobene. Važneje je, da zabranimo vzroke zvrženja. Pri kužnem zvrženju je treba postaviti breje živali, najmenj pa vsaj one ki so ravno zvrgele v drug hlev, poginoli sad in jajčne kožice je treba urno odstraniti, temeljito je treba očistiti (desinficirati) nožnico in maternico bolne, kakor tudi nožnice krav, ki so visoko na času, mesece in mesece je treba prav strogo čistiti tla pod živino in gnojnični kanal in ga škropiti s karbolno kislino.

Veliko je sicer opraviti, toda škoda, ki nam jo lahko napravi zamuja te skrbi, je lahko zelo velika in občutna.

Vprašanje 13: (M. O. na G. pri Lj.) Vljudno Vas prosim, ako mi morete pojasniti v Vašem cenjenem listu sledeče; Jaz podpisani imam pri svoji domačiji tudi sadni vrt. Vsako spomlad se pa naberejo v veliki množini mravlje na te drevesa in mi pri nekaterih manjših drevescih skoro vse mladike pokvarijo, tako da mi vse perje skupaj zvijejo in spodaj so pa zalega neke vrste mušic. Poskušal sem že z raznimi sredstvi odpraviti te mravlje, ali doslej brez uspeha. Zatorej Vas vljudno prosim, če mi morete pojasniti s čem bi se odpravila ta sitna žival?

Odgovor 13: Na Vaše cenjeno vprašanje je lažje odgovoriti, nego odgovor tudi dejanski udejestvovati, bodisi ozir mravljincev, bodisi ozir listnih ušic, ki sta Vaša dva opisana

sovražnika. Črna mravlja sicer koristi naravi s tem, da preganja gosenice, ličinke in podobno sodrgo, tudi je med prirodoslovci dognana stvar, da se nikdar ne loti žive rastline, da bi ji izpivala sladki sok (vrtnarji smo o tem drugega mnenja), vendar pa je živalica silno neprijetna na vrtu, ker napravlja svoja mravljišča najraje pri drevesnih koreninicah. Do mravljišča vodi mnogo podzemeljskih rogov in stem so nežne koreninice ločene od prsti in uničena marsikaka klijjoča rastlinica.

Za boj proti tem neljubim gostom si oglej le-ta arzenal: 1. Okrog mravljišča se potrese troho medu ali kosce zmečkanega sadja, oboje pomešano z belim arzenikom ali pa živosrebrnim sublimatom, 2. Kadar imajo mravlje mlade, se povezne nad mravljišče cvetni lonec, kojega luknjo je treba zamašiti. Krog lonca dobro zalijemo mravljišče, na kar znosijo mravljinci jajca, ličinke in bube pod lonec in se pod njim prav lepo po domače ustanove. Ko se je to zgodilo, Vam je lahko uničiti na en mah vso zalego in večino mravljincev pod loncem s kropom ali kakorkoli, 3. Če se ni bati za kake korenine, kar oblijte mravljišče na okrog s kropom; na to ročno razkopajte mravljišče in ga dobro zalite s kropom, niti ena žival Vam ne uide.

Listne ušice spadajo k polukrilcem. Mej drevjem najraje napadejo črešnjo, češpljo, jablano in breskev.

Spomladi se prikažejo iz jajčic, deloma tudi iz ličink, ki so prezimile in so brez krilc. Rode žive mladiče in se močno pomnožujejo. Po leti se prikažejo v njihovih naselbinah tudi krilate uši, ki ročno lete ter rode brez parjenja žive mladiče. Vsaka ušica se večkrat prelevi, predno je zmožna za razplod. Še le na jesen se porajajo tudi samci in nekrilate samice, katere po sparitvi ležejo jajčeca na mladike, v drevesne razpoke, za skorje i. t. d. Te listne ušice so vsled velike množice drevju zelo nevarne, ker izsesavajo mladim brstom sok in jih ovirajo v rasti, ob enem pa zamažejo s svojimi ekskrementi (odpadki) sapne razpokline na gornji listni kožici, da listje ne more dihati. Tako nastane medena rosa.

Najboljši zatiralci teh malih a vendar tako velikih škodljivk so razne ptice: kraljiček, senica in razni hrošči n. pr. polonice in njihove ličinke. Sami pa morete rabiti zoper nje: vodo, na koji se je kuhalo malo tobaka, milnico (žajfenco) ali petrolejevo emulzijo, t. j. vodi primešajte malo petroleja in ga dobro razgodljajte v nji.

Varujte se raznih skrivnih sredstev, ki se včasih priporočajo, po navadi je sleparija.

Ker je bolje boleznim se obvarovati, nego jo ozdravljati, zato Vam toplo priporočamo, namažite jeseni dobro debla in veje, kolikor le dosežete visoko, z mešanico iz ilovice in apna in kravjeka. Veliko zalege se na ta način poduši.

Razpis službe tajnika.

Pri hranilnici in posojilnici v Trnovem na Notranjskem odda se s 1. septembrom t. l. služba tajnika z letno plačo 1200 kron.

Pogoji: znanje knjigovodstva po navodilih Združene zveze v Ljubljani, prosilec naj je dalje večš v zemljiški knjigi ter izvežban v vknjižbi na hipoteke.

Prošnje s spričevali dosedanjega službovanja pri kaki hranilnici in posojilnici pošljejo naj se do 20. avgusta t. l. načelstvu hranilnice in posojilnice v Trnovem.

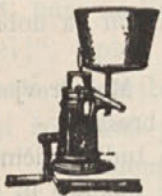
Priporočajo se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbam zvonov.
Edini domači zavod te stroke: Ljubljana. Medjatova hiša.

Ogrska rožnata paprika Szegedinska I-a, sladka, jamčeno prava, priznana najboljša vrsta. Lastni pridelek à kg 5 Kron. Pošilja se proti povzetju od 1 kg naprej poštne prosto. Nadalje posebnosti: špeh, ogrske salami itd po najnižji ceni. Razpošiljevalna trgovina raznovrstnih deželnih pridelkov **HAUPT A. RUDOLF**, Budimpešta (Ogrsko) VII. Ovoda-cesta 22.
24-10

Baderna (v Istri), gospodarsko društvo, ima v svoji zadrugi kleti 4000 hl črnega in 500 hl belega vina. Kdor hoče kupiti izborno istrsko kapljico po zmernih cenah, jo dobi zanesljivo pri gospodarskem društvu v Baderni.

Zajamčeno pristno vino ima v zalogi Kmetijsko društvo v Vipavi veliko množino, katero prodaja za mašna vina belo od 40—60 kron 100 l postavljeno na postajo Postojna. Rudeče po 35 kron. Zdrugam in večjim odjemalcem oddaja vino po izjemnih znižanih cenah. V zalogi je tudi tropinsko žganje.

„Alexandra“

danski posnemalnik za mleko.

Prednosti:

Najostreje posnemanje — lahek tok — hitro in pripravno snaženje — nevarnost izključena — jednoletno jamstvo.

Izdeluje na uro:

55 do 500 litrov z ročnim delom, 400 do 2500 litrov z gonilno silo.

Zaloga vzorcev 241 12-8

akcijska družba „Titan“

Dunaj, II., Freilagergasse 5.

Zastopniki se povsod iščejo.

C. kr. priv.
pred ognjem in tatovi varne
blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

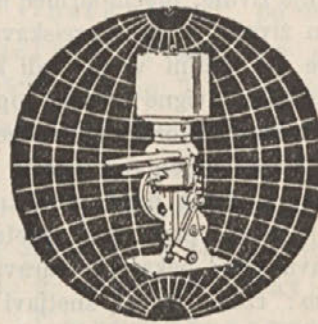
založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

233 24-14

Globe mlekarske naprave

vse strojekakor tudi in orodje za transport mleka, za delanje masla, sira itd. izborna napravljeno prodaja

Globe - separator - družba

Dunaj XVI/2

Neumayergasse Nr. 17.

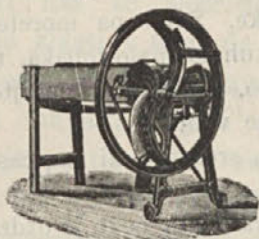
Zahtevajte ilustrirane cenike.

Zastopniki se iščejo.

231 x-16

Nad 200 strojev v zalogi!

Najboljše mlatilnice,

gepeljne, trijerje, čistilnice (pajkelne), slamoreznice, mline in preše

za sadje, fine kose, srpe in

amerikanske motorje na bencin

posebno pripravljeni za kmetije

in vse potrebščine za poljedelstvo v veliki izbi priporočata po nizki ceni

Karol Kavšeka nasledniki

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga strojev

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

243 x-7 Slovenski ceniki brezplačno.

Nad 200 strojev v zalogi!

Pozor! Čitaj!
Bolnemu zdravje!

Pozor! Čitaj!
Slabemu — moč!

BOLESTNOM ZDRAVLJE, SLABOMU JAKOST.

Pakraške kapljice in slavonska zel, to sta danes dve najprijateljnejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice: Delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti

iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjujejo mrzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse bolezni na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron; zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. — Naj vsakdo naroči in naslovi: **Peter Jurišić, lekarnar v Pakracu št. 102, Slavonija.** — Denar se pošilja naprej ali s poštanim povzetjem.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 12 stekleničic (1 ducat) 5 K, 24 stekleničic (2 ducata) 8 K 60 vin., 36 stekleničic (3 ducati) 12 K 40 vin., 48 stekleničic (4 ducati) 16 K, 60 stekleničic (5 ducatov) 18 K.

Manj kot 12 stekleničic se ne razpošilja.

Slavonska zel: Se rabi v zprav sijajnim in najboljšim uspehom proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolkosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju, kataru in odstranjuje goste slinje ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsni in pljučnih bolečinah. — Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 2 originalni stekleničici 3 K 40 vin., 4 originalne steklenice 5 K 80 vin., 6 originalnih steklenic 8 K 20 vin.

Manj kot dve steklenici se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom: 242 12-2

P. JURIŠIĆ, lekarnar v Pakracu 102, Slavonija.

Čitaj! — Naroči! — Ne bo Ti žal!

Delniška stavbinska družba

„Union“ v Ljubljani

razpisuje subskripcijo na III. emisijo delnic

v smislu določil § 4. dr. pravil. Emisija ima 600 delnic à 500 K. Izjave, koliko delnic se prevzame, poslati je podpisanemu najdalje

— do 30. septembra 1905. —

Do tega časa se mora tudi podpisanemu znesek uplačati. Po dovršenem vplačilu izroči se delničarju delnica.

V Ljubljani, 20. julija 1905.

Za „Union“:

Dr. V. Gregorič, l. r., predsednik.

245 2—1

Izvirni

Alfa-Laval

so v trpežnosti, množini in natančnosti
posnemanja

posnemalniki

nedosegljivi.

Čez **pol milijona** komadov je postavljenih in z čez 600 prvimi odlikovanji.

Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Delniška družba

ALFA SEPARATOR

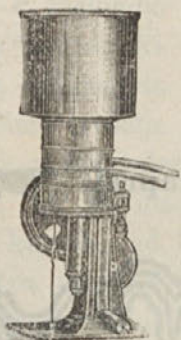
Praga

Dunaj

Gradec

Specijelna tovarna za mlekarske stroje in oprave najboljše vrste.

Zastopniki se povsod iščejo.

Najboljša in najsigurnejša

Stanje vlog koncem leta 1904:
čez 11 milijonov kron

prilika
za štedenje!

Denarni promet v letu 1904:
K 46,173.224·38

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez kaknega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 kron čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1904: K 11,095.751·15 — Denarni promet do 31. decembra 1904: 46,173.224·38
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1905.

234, x—13

Dr. Ivan Susteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Josip Jarc,
veleposestnik v Medvodah.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. Polju,

Ivan Kregar,
svet. trg. in obrt. zbor. v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blag. Ljud. pos.

Ivan Pollak,
tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Karol Pollak,
tovarnar in pos. v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, Gradišče št. 1

(uhod: Kongresni trg št. 16)

preskrbuje za svoje člane

nakup vseh gospodarskih potrebščin, posebno pa umetnih gnojil: Tomazeve žindre, kalijeve soli, solitra, superfosfatov itd., modre galice, žvepla, krme, koruzne moke, otrobov itd., semen, živine, strojev, orodja itd.;

nakup vseh gospodinjskih potrebščin;

prodajo vsakovrstnih kmetijskih pridelkov in izdelkov.

Zaloga Barthel-ovega klajnega apna, oddaja se od 5 kg. naprej.